

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Jogi pszichológia

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2. Kar	Pszichológia és Neveléstudományok Kar
1.3. Intézet	Alkalmazott Pszichológia Intézet
1.4. Szakterület	Neveléstudományok
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Gyógypedagógia – magyar nyelven Gyógypedagógus/ Képesítés kód: L060070020
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Jogi pszichológia				A tantárgy kódja		PLX 00053			
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Dr. Rusu Dan Octavian, adjunktus								
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Dr. Rusu Dan Octavian, adjunktus								
2.4. Tanulmányi év		3	2.5. Félév		5	2.6. Értékelés módja		C	2.7. Tantárgy típusa		DS

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	3
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					33 óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					13
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					10
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					5
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek: [pl.: kétirányú kommunikáció a tárgyfelelőssel/ tutorral]					1
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszama					33
3.8. A félév összóraszama					75
3.9. Kreditszám					3

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	-
4.2. Kompetenciabeli	-

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	-
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	-

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

Szakmai/kulcs-kompetenciák	C5 – Különböző személyek / oktatási csoportok (gyermekek/tanulók/fiatalok/családok/pedagógusok/munkavállalók/egyéb személyek és csoportok) pszichopedagógiai tanácsadásának, orientációjának és támogatásának biztosítása.
Transzverzális kompetenciák	CT7 – A szakmai etika elveinek és normáinak alkalmazása, az Oktatástudományok területére jellemző értékalapú választások mentén.

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	A hallgató ismeri: C5a) Támogatja és segíti a gyermekek, tanulók, fiatalok, illetve más csoportok és személyek fejlődését az oktatásban részt vevő minden egyén védelmének szabályaival és a tanácsadás alapelveivel összhangban, megfelelő módon. C5b) Összehangolja a személyes, vállalkozói, szociális és egészségnevelési ismereteket olyan szinten, amely ösztönzi és támogatja bármely személyt az alkalmazkodóképesség növelésében és a problémamegoldásban. CT7a) Összekapcsolja az oktatási rendszert érintő jogszabályokat a jelenlegi oktatáspolitikai irányelvekkel.
Képességek	A hallgató képes: C1b) Alkalmazza a didaktikai elveket és stratégiákat az oktatási tevékenységek tervezésében, a tanulók életkorának és a csoport sajátosságainak megfelelően. C5a) Kidolgozza az egyéni és csoportos pszichopedagógiai beavatkozási programokat/projektet az oktatási és szociális integrációs folyamatok optimalizálása érdekében. CT7a) Adaptálja a tervezési, megvalósítási és értékelési feladatokat az oktatási-nevelési tevékenységek során, korlátozott önállóság és szakképzett segítség mellett.
Felelősség és önállóság	A hallgató képes önállóan dolgozni: C5c) Védi és tiszteltetben tartja a tanulók és származási közösségeik etnikai, szocioökonómiai, nyelvi és vallási sokszínűségét, és kezeli ezek hatásait a fejlődésre és a tanulásra. CT7a) Tiszteltetben tartja az etikai normákat, az akadémiai integritást és a szakmai magatartás szabályait. CT7d) Oktatási döntéseket hoz, amelyek egyértelműen támaszkodnak releváns adatokra, információkra, valamint hatályos jogszabályokra és oktatáspolitikai előírásokra.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A kurzus célja, hogy forrást biztosítson a gyógypedagógia alapszakos hallgatóknak, és lehetőséget adjon mélyebb megértésre arról, miként alkalmazható a pszichopedagógiai szakértelem a speciális igényű vagy tanulási nehézségekkel küzdő gyermekekkel és fiatalokkal végzett munkában. A tanfolyam elsősorban a pszichopedagógus szerepét vizsgálja az oktatási és fejlődési folyamatok támogatásában, az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési stratégiák, értékelési módszerek és tanácsadási technikák alkalmazásával, figyelembe véve az iskolai és családi kontextust.
--------------------------------------	--

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A képzési, kompetencia- és szaktudás-területek meghatározása a klinikai pszichológus szakértők számára. Kritikai elemzés az etikai kérdésekről, valamint a pszichológus szakértők igazságügyi és orvosi-jogi területen történő tanúsításának és licencelésének módjáról. A pszichológus alapvető problémáinak összegzése: elkötelezettség a mentális egészségügyi intézményekbe történő befogadás és elbocsátás, az „elmeállapot” védelem („insanity defense”), a cselekvőképesség és a bíraskodás képessége, az esküdtszék kiválasztása, valamint a tanúi vallomások értékelése. A kriminológiai profilok módszertanának és alkalmazásának kritikai elemzése. A gyermekelhelyezéssel kapcsolatos jogi viták megértése és értékelése, különös tekintettel a „gyermek legfőbb érdeke” elvére. Az áldozatok és az elkövetők pszichológiai profiljainak összehasonlítása. A gyermekek és felnőttek különbségeinek összehasonlítása és elemzése mint szemtanúk. Összegzés a jogi doktrínákról és pszichopatológiáról annak érdekében, hogy megvitatható legyen a pszichopatológiai jellemzőkkel rendelkező elkövetők jogi helyzete.
-------------------------------------	---

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A jogpszichológia /törvényszéki pszichológia orvosi-jogi kontextusban és a törvényszéki pszichológus szerepe	Bemutató, csoportos megbeszélés	
2. A bűnözői magatartás elméletei, amelyek segítik a szakmai gyakorlatot	Bemutató, csoportos megbeszélés	
3. Legális mentális egészség és bűnözői magatartás	Bemutató, csoportos megbeszélés	
4. Pszichológiai értékelések és beavatkozások a bírói kontextusban. A visszaesés megelőzése.	Bemutató, csoportos megbeszélés	
5. Törvényszéki pszichológiai sebezhetőség orvosi-jogi kontextusban	Bemutató, csoportos megbeszélés	
6. Az áldozatok és a tanúk jogi pszichológiája.	Bemutató, csoportos megbeszélés	
7. Joglélektani alap kutatások	Bemutató, csoportos megbeszélés	
8. Érzelmek és érzelmszabályozás az antiszociális viselkedésben. Erőszakos viselkedés előrejelzése: Kockázatértékelés.	Bemutató, szintetizálás csoportos megbeszélés	
9. Gyanúsítottak felkutatása és áldozatok azonosítása. Törvényszéki pszichológiai azonosítás: DNS, ujjlenyomatok és egyéb nyomok/fizikai bizonyítékok	Bemutató, csoportos megbeszélés	
10. Azonosítás a CCTV képek alapján. A hazugság és azonosítása. Terrorizmus, migráció és vészesetek	Bemutató, csoportos megbeszélés	
11. Kommunikáció, nyelv és emlékezet bírói kontextusban	Bemutató, csoportos megbeszélés	
12. Személyiség, személyiségzavarok és erőszak a törvényszéki pszichológiában. Pszichopata. Dark triad	Bemutató, csoportos megbeszélés	
13. Pszichológiai és jogi viták a gyermekelhelyezéssel kapcsolatban.	Bemutató, csoportos megbeszélés	
14. A törvényszéki pszichológia jelenlegi irányzatai az orvosi-jogi kontextusban	Bemutató, csoportos megbeszélés	

Bibliografie

David, D. (2004) Prelucrari inconstiente de informatie. Contaminarea, Editura Tritonic București/ Cluj –, Tipărit la Fabrica de Cărți, Cluj

Bartol, C. R. & Bartol, A.M (2019). Introduction to Forensic Psychology Research and Application, 5th edition. Sage Publications. ISBN: 9781506387246

American Psychiatric Association (APA). (2013) Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (5th ed. Text Revision) Washington, DC: American Psychiatric Association

Joan, S., Lee, M., (2017): Homicide : a forensic psychology casebook / editors, Joan Swart and Lee Mellor. Other titles: Homicide (CRC Press) Description: Boca Raton, FL : CRC Press, Includes bibliographical references and index, ISBN 9781498731522 (alk. paper) LC record available at <http://lccn.loc.gov/2016007288>

Melton, GB, Petrila, J., Poythress, NG & Slobogin, C. (2007) Psychological Evaluations for the Courts: A Handbook for Mental Health Professionals and Lawyers. New York: The Guilford Press

Pirelli, G., Beatty, R. A. Patricia A. (2017); The ethical practice of forensic psychology : a casebook / New York : Oxford University Press,

Weiner, I.B., Hess, A.K. (2006). The Handbook of Forensic Psychology. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

WWW RESOURCES:

American Psychological Association
www.apa.org

APA, Division on Psychology & Law
www.unl.edu/ap-ls

British Psychological Association
www.bps.org

National Institute of Mental Health
www.nimh.nih.gov

World Health Organization
www.who.int

American Academy of Forensic Psychology
www.aafp.ws

American Board of Forensic Psychology
www.abfp.com

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezető. Tantárgy felépítése, követelmények megbeszélése.	Bemutató, csoportos megbeszélés	
2. Törvényszéki pszichológia és kapcsolatok más tudományágakkal.	Bemutató, csoportos megbeszélés	
3. A mérlegelési jogkör megteremtése orvosi-jogi kontextusban szakértő személyek elmegyógyintézetből történő beutalására és/vagy elbocsátására. Törvényszéki interjú. A szintézis a verbális és A nonverbális kommunikáció és a kihallgatás szerepe	Bemutató, csoportmunka	
4. A módszertan értékelése, kritikai elemzése ill bűnügyi profilok létrehozása. Az elkövető perspektívája: módszerek és alapelvek az adatgyűjtésben	Bemutató, csoportmunka	
5. Sajátos pszichológiai tényezők a pszichológiai értékelésben/szakértelemben gyermekek és felnőtt szemtanúk esetében. Etikai és jogszabályi vonatkozások a gyermekek és felnőttek szemtanúi értékelésében.	Prezentációk, csoportos megbeszélés, ismeretszintézis, interaktív gyakorlatok	
6. a. A klinikai értékelés szerepe a hazai vitákban és a gyermekelhelyezési döntésekben, erőszak a családban	Prezentációk, csoportos megbeszélés, ismeretszintézis, interaktív gyakorlatok	

beleértve a halálos kimenetelt b. Gyermek szexuális zaklatása és a bíróságok		
7. Értelmi fogyatékos és a büntető igazságszolgáltatási rendszer	Csoportmunka, interaktív gyakorlatok	
8. Erőszakos viselkedés előrejelzése: Kockázatértékelés. Gyilkos bűnelkövetők	Csoportmunka, interaktív gyakorlatok	
9. Gyanúsítottak felkutatása és áldozatok azonosítása.	Prezentációk, csoportos megbeszélés, ismeretszintézis, interaktív gyakorlatok	
10. A hazugság. Különböző fiziológiai reakciók hazugságok és igazságok megfigyelésekor: kezdeti bizonyítékok és beavatkozás a pontosság növelésére. Gyanúsítottak, hazugságok és videofelvétel: elemzés	Prezentációk, csoportos megbeszélés, ismeretszintézis, interaktív gyakorlatok	
hiteles nagy tétű hazugok		
11. Kommunikáció és emlékezet bírói kontextusban. A szemtanú-memória fejlesztése: Fejlesztések az elméletben és gyakorlati.	Prezentációk, csoportos megbeszélés, ismeretszintézis, interaktív gyakorlatok	
12. A bűnügyi profilozása újra fogalmazása, sorozat	Prezentációk, csoportos megbeszélés, ismeretszintézis, interaktív gyakorlatok	
Gyilkosok, nemi erőszakos és bombázók. Pszichopáták		
13. A személyiség bírói összefüggésben. PTSD és kriminalisztika pszichológia.	Prezentációk, csoportos megbeszélés, ismeretszintézis, interaktív gyakorlatok	
14. Új fejlemények a jogrendszerben	Prezentációk, csoportos	
és azok hatása a törvényszéki pszichiátriára. Összefoglaló és végső következtetések.		
Könyvészet Maddi, S. R. (2013). Hardiness: turning stressful circumstances into resilient growth. Springer; Dordrecht. ten Brinke, L., Lee, J. J., & Carney, D. R. (2019). Different physiological reactions when observing lies versus truths: Initial evidence and an intervention to enhance accuracy. Journal of Personality and Social Psychology, 117(3), 560–578. https://doi.org/10.1037/pspi0000175 Melton, GB, Petrila, J., Poythress, NG & Slobogin, C. (2007) Psychological Evaluations for the Courts: A Handbook for Mental Health Professionals and Lawyers. New York: The Guilford Press Pirelli, G., Beatty, R. A. Patricia A. (2017); The ethical practice of forensic psychology : a casebook / New York : Oxford University Press, Weiner, I.B., Hess, A.K. (2006). The Handbook of Forensic Psychology. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc. WWW RESOURCES: American Psychological Association		

9. Az epiztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A javasolt kurzus- és szemináriumtémák a szakterület alap- és alkalmazott kutatásának időszerű kérdéseit érintik, és e tantárgy keretében való megközelítésük a szakterületi szakirodalom legfrissebb eredményein alapul. Emellett a tantárgy tematikája lefedi azokat a főbb fogalmakat, amelyek relevánsak a munkaerőpiacon megkövetelt alkalmazások, valamint a szakmai közösség standardjai szempontjából.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Írásbeli/ szóbeli vizsga	Kizáró jelleggel min. átmenő jegy (5,00)	50%

		Parciális vizsga	10%
10.5 Szeminárium / Labor	Zárthelyi (parciális)		10%
	Jegyzőkönyvek		10%
	Esettanulmány		30%
10.6A teljesítmény minimumkövetelményei			
A végső jegy legnagyobb hányadát a vizsgaidőszakban megtartandó vizsga jelenti. Ha a félévi vizsgán a hallgató nem kapja meg az átmenő jegyet (5,00), akkor nem megy át a vizsgán, még akkor sem, ha a 10.5 pontban megjelölt előírásoknak eleget tett. Az óralátogatási kötelezettségeket (min. 85%) elmulasztó nappali tagozatos hallgató vizsgáról való kizárását vonja maga után. A kurzusok és gyakorlati órák (laboratórium, gyakorlat, projekt stb.) esetében az igazolt vagy igazolatlan hiányzások maximális hányada az össz-óraszám legfeljebb 15%-a lehet (lásd kreditszabályzat). A teljes pontszámot csak a határidőre leadott dolgozatok kaphatják meg. A plagizált, másolt, egyező félévi dolgozatok leadása esetén, illetve a vizsgázás közben történő együttműködés, másolás esetén, a hallgató (mindegyik érintett fél) 1-es osztályzatot kap. A vizsgák alatti csalás a hallgató egyetemről való kizárását vonja maga után. A félév közbeni feladatok vizsgaidőszakban, pótvizsgaidőszakban és pót-pótvizsga időszakban nem pótolhatóak. A parciális vizsga nem kizáró jellegű, de nem is pótolható. Azoknak a hallgatóknak, akik nyílt szesszióra, pótvizsgára, jegyemelésre jelentkeznek, minden tantárgyi követelménynek (jelenlét, parciális, feladatok, projektek stb.) eleget kell tenniük.			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							
								

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többi, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.

Kitöltés időpontja:
2025.04.22.

Előadás felelőse:
Dr. Rusu Dan Octavian adjunktus

Szeminárium felelőse:
Dr. Rusu Dan Octavian adjunktus

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025.04.25.

Intézetigazgató:
Dr. Kotta Ibolya docens